

աւազակք որ լերան վրայ կը թափառէին զինքը բռնէր էին մինչդեռ հագուած սգուած իր մօրը և փեսին հետ կ'ուղևորէր։ Քարերն 'ի գուժ շարժելու չափ կ'աղաղակէր, բայց զինքը միևիժաւ ընդին խոստանալով ազատ թողուլ տասնուհինգ օրէն և վարձը հատուցանել և Համակամեցաւ քաջութեամբ և գրեթէ կ'ուրախանար իսկ այս գոթաղղութեան վրայ որ իր օժիտը պիտի յաւելլէր։ Բարեբաղդ երկիր՝ ուր սրտի վէրքերն հինգ ֆրանքով կը բժշկուին։ Այս իմաստասէր աղախինն Սիմէն Տիկնոջ մեծ օգնութիւն մը չըրաւ, իւր սեռին վերաբերեալ աշխատութիւններէն միայն հողագործութիւն գիտէր, իսկ ինչ կեանքս անտանել ըրաւ։ Վասն զի սովորութիւնն ունէր խստոր կրծելու՝ իբրև քաղցունեի և միանգամայն պչրանացնելով, ինչպէս Համպուրկի կանայք ակոսներուն ոտակ շաքարներ կտարեւով կ'ըշբօսնեն։

Սրն անցաւ առանց ուրիշ դէպք մը հանդիպելու։ Սրկորդ օրուան երկայնութիւնն ամենուս անտանելի եղաւ։ Քորֆուցին վայրկեան մ'ալ զմեզ էէր թողուր։ Մարիանն և իւր մայրն հորիզոնին վրայ զսպալանցող կը գիտէին և բան չէին տեսներ։ Իսկ ես որ գործունեայ կէնաց վարժեք եմ, անգործութեան վիճակիս մէջ ինքզինքս կ'ուռեմի։

Շարունակելի

Կրնայի՞ հակողութեան ներքէ՜ լերան վրայ ասպին անգին երթալ և բոյսեր հաւաքել։ Բայց չեմ գիտեր ինչ բան զիս այս կանանց քով կը բռնէր։ Գիշերն աղէկ չէի քնացած։ Փախստեան գաղափարն միշտ մտքիս մէջն էր։ Կեսեր էի ֆորֆուցին պառկելէն առաջ իւր գայլոյնը դրած տեղը։ Բայց մատնութիւն ըրած կը համարէի եթէ առանց Մարիանայի ինքզինքս ազատէի։

Ետքով առաւօտն ժամը վեցին մտերեմ անտաւորագմուկ մը զիս դէպ 'ի թագաւորին սենեակը հրաւիրեց։ Սնմիջապէս զգեստաւորեցայ, որովհետեւ առանց հանուկելու անկողին կը մտնէի։

Հաճի՜-Սպաւրոս իւր խմբին մէջ ոտքի վրայ աղմկայող ժողովքի մը գլուխ կեցեր էր։ Իսլուր աւազակներն զինեալ՝ պատերազմի պատրաստուէր էին։ Տասն կամ տասներկու արկեղք, զորս ամենէն չէի տեսած, սայլերու վրայ դրեր էին։ Գուշակեցի որ անոնց մէջ կահ կարասիք պիտի լինին, և թէ մեր տեաք բանակը փոխադրելու կը պատրաստուէին։

Քորֆուցին, Վասիլ և Սոփոկլէս կարգէ դուրս աղաղակաւ խորհուրդ կ'ընէին, և ամենքն ալ միանգամայն կը իրօսէին։ Հեռուէն յառաջապահ խմբին (չանց) հանգը կը ըսուէր։ Պատառառուն զգեստներով սուրհանգակ մը առ թագաւորն վազելով աղաղակեց։ Սպալանդտն։

Ե. ԱճՈՌ

ՄԱՆՐԱՎԷՊ

Մ Ի Օ Ր Ե Ս. Յ Թ Ս. Գ Ս. Ի Ո Ր

Իլիպպոս Գալն, դուքս Պուրկոյնի, կոմս Ֆիանտրիոյ, իշխան հարաւային Ստորին-Նահանգաց, և Պաւիէրայի Յակոբիկի հրաժարելով Վրն՝ կոմս Հօլանտայի, Չելանտայի, և Ֆրիլի, գնաց այս նոր ժառանգած երկիրներուն հպատակներէն հաւատարմութեան երգումն ընդունելու համար։ Իրեն հետ էր նաև իդպպէլա իւր նորահաս ամուսինն, որոյ 'ի պատիւ մեծամեծ հանդէսներ տուաւ, Հօլանտայի Լա-Հէյ քաղաքին արքունական պալատին մէջ։

Այս զուարճութեանց ժամանակ, հանդիպեցաւ նաև դիպուած մը, որոյ դիւցազն էր գինեմուլ մը, որ և իր բովանդակ կենաց ընթացքին մէջ բոլոր քաղաքը կը գայլթակղեցընէր։ Եւ այս դէպքս շատ անգամ ներկայացուցուած է թատրոններու մէջ, բայց միշտ մեծ փոփոխութեամբ։ Հայրն Տիւսէրսօ դպրոցական գեղեցիկ կատակերգութեան վերածած է։ Իսկ մենք այս եղանակն դէպքս հաւատարմաբար կը ներկայացընենք, հիմնեալ ստուգապատեմ աւանդութեանց վրայ։

լա-Հէյ քաղաքին ֆուրթ-ֆուրթ փո-
ղոցին անկիւնը՝ խանութ մը կար, ու
րուն մէջ ուրախութեամբ կ'ապրէր
Վիլլէմ անուամբ երիտասարդ պատա-
նի մը, որ արուեստով հնակարկատ էր.
և այնպէս աշխուժութեամբ և ջանքով
կ'աշխատէր՝ որ շատ մեծ գիւրութեամբ
կը պահէր թէ ինքզինքը և թէ իւր մայ-
րը՝ որ իրմէ զատ ուրիշ նեցուկ չունէր:
Թէպէտ և երեսուն տարեկան էր՝ բայց
դեռ չէր ամուսնացած. և պատճառը
վասն զի զրացուց խոհմը՝ երիտասարդ
օրիորդները՝ չէին ախորժեք այնպիսի
փեսայ մը՝ որ չար ունակութիւններ
ունէր: Վիլլէմ ամէն տօն և կիրակի
օրերը՝ մեծ զուարթութեամբ կ'անըր-
նէր, և հասարակաց զուարճութիւննե-
րը միշտ իր քօսակը կը դատարկէին:
Եթէ իշխանաց մին կուսուիք և կամ պա-
րահանդէս մը տար, իր անձին պարտը
կը համարէր ըմպել իրենց կենաց հա-
մար գինեաւանց մէջ: Իր մայրը, յետ
այնքան անօգուտ յանդիմանութեանց՝
ալ ձայնը դադրեցուց որդւոյն չար ու-
նակութեան վրայ, վասն զի Վիլլէմ իր
քրորիքով և աշխատութեամբ ամե-
նայն կերպով իր որդիական պարտը
կը կատարէր:

Արդ Բալին փիլիպպոսի տուած չքեղ
հանդէսներուն ժամանակ, Վիլլէմ, ու-
րուն ամէն իշխանները սիրելի էին,
կը կարծէր որ արքունեաց ուրախու-
թեանց մէջ ինքն ևս գլխատուր մաս
մ'ունէր. և ձեռքը քանի մը ֆուսնք
ունենալով, զորս մեծ զգուշութեամբ
կը ծածկէր մօրմէն, սխառ ուրախու-
թեամբ խմել, ցուցնելով որ ինքն ալ
կը մասնակցէր իւր իշխանին ուրախու-
թեանց, ամէն անգամ բաժակը նորա
կենաց համար դատարկելով:

Գութան փիլիպպոս, եզական բնու-
թիւն և վառվառն երևակայութիւն ու-
նէր, և գիշեր ժամանակ շրջագայու-
թեան ելելու շատ հաճոյք կը զգար, ա-
ռանց բազմաթիւ հետևորդաց, զգես-
տաւորեալ իբր քաղաքական անձ մը:

Թէ իր աչքով քաղաքին պահպանու-
թիւնը և գիրքը դիտելու, և թէ քիչ
մ'ալ իշխանական զառաջներէն ա-
զատ լինելու համար: Այս ոճով կը
վարէր Հարուն-էլ-Ռէշիտ երեւելի ամի-
րայն, Հազար և մի գիշերաց դիւցազն
և 'ի Սպանիա Պետրոս-Արդարասէն,
և Զգօնն-Կարոլոս 'ի Գաղղիա, նոյնպէս
ըրաւ քիչ վերջը նաև Կարոլոս-Հին,
գերորդ:

Նոյն գիշերը՝ ուր թողուցինք զՎիլլէմ
սեղանի վրայ, փիլիպպոս Բալին ալ կէս
գիշերուան ատենները, տեսնելով երկ-
նից պարզութիւնը և լուսնի պայծա-
ռութիւնը, շրջագայութեան ելաւ, անց-
նելով Պիննէնհօֆ՝ անձանօթ դռնէն
դէպ 'ի վուրհուի ծառազարդ ուղին:

Ընկերացեր էին իրեն նաև երեք
սպայք, ժաքօթ տը Ռուսէ, Հիւ տը
Լաննուա և Յովհաննէս տը Պէրկ:

Ետ շրջագայութեան, գիշերուան
զովութիւնը զիրենց կը ստիպէր քիչ մը
երազ քաշելու. բայց փիլիպպոս յան-
կարծ տեսաւ ծառի մը տակ պառկած
մարդ մը՝ անյարժ ամենին:

— Անկարելի է, ըսաւ, որ այս մար-
դը այսպէս անպատուար քնանայ այս
զով ատեն: Արդեօք սպանութիւն մը
եղած է:

— Սպանութիւն չի լինիր Լա-Հէյի
մէջ, պատասխանեց Յովհաննէս տը
Պէրկ:

Փիլիպպոս մտենալով մարդուն՝ ոտ-
քը շարժեց, բայց ամենին կենդա-
նութիւն նշան մը չտուաւ: Կոչեց. —
մարդը պատառխան չտուաւ:

— Տեսէք, Պարոնաք, մեռած է՝ թէ
ոչ, ըսաւ իշխանն:

Հիւ տը Լաննուա, գիտեց և տեսաւ
որ սիրտը կը բաբախէր, և հարուածի
կամ ծեծի նշան չէր տեսնուեր:

— Այս մարդս կարծեմ թէ գինով
է, ըսաւ ժաքօթ տը Ռուսէ:

Լրացեալ լուսինը իր ճառագայթնե-
րովը՝ ննջող անձին երեսը կը լուսաւո-
րէր. Յովհաննէս տը Պէրկ վայրկեան
մը գիտելով աղաղակեց.

— Կ'երդնում: Տէր իմ, որ այս անձն

է զուարթն վիլլէմ, անշուշտ այսօր
Ձեր Բարձրութեան կենաց համար ա.
ռատութեամբ խմբեր է :

Փիլիպպոս Գալն ուրախանալով որ
ոճիւր մը չէր գործուած, և զուարճանա.
լով վիլլէմի բնաւորութեան վրայ, յան.
կարծակի տարօրինակ գողափար մը
յայտնեց :

— Այս խեղճ մարդուն վրայ կարեկ.
ցինք, ըսաւ իշխանը . և վասն զի իմա.
ցանք որ ուրախութիւն կը սիրէ՝ կը
փափաքեմ որ վաղը ներկայ ըլլայ հան.
գիսի մը, զոր և ոչ իսկ այժմ՝ կ'երազէ.
նաւ զմեզ ալ կը զբաղեցընէ և բոլորո.
վին նոր կերպով մը կը զուարճացընէ
մեր ամուսինը : Պարոնայք, տանինք
այս ննջողը մեր պալատը, և վաղը շատ
պիտի զուարճացընեմ զձեզ :

Յովհաննէս տը Պէրկ և Հիւ տը լան.
նուա զետեղեցին զվիլլէմ՝ Ժաքօթ Ռու.
սէյի աքիլլանման ուսոց վրայ, զոր և
տարու Հոլանտայի կոմսին պալատը,
առանց թշուառականին արթըննալուն :
վիլլէմի տյեղան մեծածայն խորդալուն
Քալն փիլիպպոս շատ կը զարմանար.
և կ'ուրախանար մօտձեկով մանաւանդ
այն զուարճութիւնը՝ զոր պիտի առ.
թէր այս գիպուածս :

Երբ կոմսին պալատը հասան, վիլլէ.
մի հնոտի ձորձիկը հանեցին, անուշա.
հոտ ջրով լուացին ձեռքերը, Հարլէմի
գործատան մէջ շինուած ամենաբա.
րակ ասղնեգործ շապիկ մը հագցու.
ցին, և գլուխը զրին մետաքսեայ գի.
շերնոց մը : Յետոյ հանգչեցուցին զին.
քը՝ Քալնի փիլիպպոսի անկողնոյն մէջ.
սակայն այս գործողութեանց ժամա.
նակ այն թշուառականը՝ կարծես թէ
օտտանայէ դիւթուած՝ ամենեկին ար.
թըննալու նշան մի չտուաւ : Իշխանն և
իրեն պաշտօնակալներն սակաւ ինչ
ժամանակ հանգչելու գնացին, ապա.
հով որ այն երիտասարդ ննջողն յա.
ռաջ քան զուսանալ պիտի չարթնա.
նայր, իշխանին փետրալից և չքեզ ան.
կողնոյն մէջ :

Իզապէլլա՝ Քալնի փիլիպպոսի իշխա.
նուհին, իր նաժշտաց հետ կը սպասէր

իշխանին գալստեան . բայց երբ իմա.
ցաւ ուշանալուն պատճառը, թէպէտ և
բնութեամբ լուրջ էր, սակայն ծիծա.
ղը չկրցաւ բռնել, մտածելով որ հնա.
կարկատին արթըննալը՝ իրեն մեծ զը.
ւարճութիւն պիտի պատճառէր :

* *

Յաջորդ առաւօտը՝ արշալուսոյն ա.
տեն, իշխանն և իշխանուհին յամենա.
պարզ զգեստաւորեցան, և իրենց չքեզ
և երեսիի պալատականաց մէջ խառ.
նուելով՝ կ'երթային վիլլէմի հանգչած՝
ընդարձակ, զարդարուն, ոսկիապատ և
թաւաղաքող սրահը :

Թշուառականն վիլլէմ դեռ ևս կը շա.
րունակէր քնանալ :

Պուրկոյնի մարալխան՝ իւր չքեզ
պաշտօնական հագուստով, մօտեցաւ
անկողնոյն, և թեթև կերպով դինովին
աւար գրգեց : — Տէր իմ, ըսաւ, Ձեր
Բարձրութեանն արթըննալուն սովորա.
կան ժամն հասած է :

Եւ զարմանալու չէ այս խօսակցու.
թեան եղանակին վրայ, վասն զի Քալն
փիլիպպոս՝ կը փափաքէր այնպէս կար.
ծեցընել տալ այս խեղճ մարդուն՝ թէ
ինքն է իշխանն :

Բայց երբ վիլլէմ պատասխան չը.
տուաւ, իշխանին սենեկապան սպայն
ձեռքը բռնեց, և թեթև կերպով մը
սեղմեց զայն՝ արթընցընելու համար :

վիլլէմ կէս քուն կէս արթուն, ըստ
իր սովորութեանը սկսաւ ուժով ուժով
չփել աչքերը, և յետոյ մեծաբաց նա.
յուածքով չորս կողմը ապշած նայե.
ցաւ, անտարակոյս համոզուելով որ
քաղցր երազի մէջ է . միւս կողմը դառ.
նալով՝ սկսաւ դարձեալ քնանալ, թե.
թև մը ժպտելով : Բայց որպէս զի զինքն
արթընցընեն՝ կրկին անգամ ուժով մը
ղրղեցին և արթնցուցին . և դարձեալ
մօտենալով վիլլէմի՝ Պուրկոյնի մարա.
լխանը՝ ըսաւ .

— Վեհապիառ Տէր... .

— Հը... . պատասխանեց վիլլէմ
զողալով . Վեհապիառ Տէր... . օրօն

հետ կը խօսիս . միթէ իշխանն հոս է :
Դարձեալ ինքը ձեռքով աչքերը շիւ-
րով, նայեցաւ շուարած իր չորս կողմը,
և զարմանալով տեսածներուն վրայ,
եթէ երազ է, կ'ըսէր ինքնիրեն, շատ
աղէկ երազ է . այս ըսելով կանգնե-
ցաւ անկողնոյն մէջ :

— Վեհափառ Տէր, ըսաւ ծանր
շարժուածքով Պուրկոյնի մարալխան,
ահաւասիկ հասած է Ձեր Բարձրու-
թեան ելլելու ժամը :

— Վեհափառ... Տէր... կրկնեց
Վիլլէմի, դարձեալ ինքնիրեն . Տէր...
արդեօք ո՛ւր կը գտնուիմ :

Խսկոյն՝ առանց պատասխանի սպա-
սելու, սկսաւ յօշափել իւր անկողնոյն
գեղեցիկ վարագոյրները, ասղնեղործ
հարուստ վերմակը, բնհեղեայ սա-
ւանները, իր հագած արքայական շա-
պիկը . մետաքսայ գլշերնոցը հա-
նեց, նայեցաւ ձեռքերուն, և զգաց որ
անուշահոտ իւղերով լուացեր էին, և
որ մինչև այն ատեն անուշահոտութիւ-
նը կը բուրէր :

— Ես ո՞ւր եմ, կրկնեց, և այս տե-
սածներս ի՞նչ են :

Ձեր տեսներ ո՛չ իւր սիրելի գինե-
տունը, ո՛չ խանութը և ո՛չ կաշույ կտու-
րուանքները, որ շատ անգամ փափա-
քած նպատակին պզտիկ գալով ինքը
ուժով ուժով կը քաշէր բերնով և կ'եր-
կընցընէր . արդ ինքնզինքը կը զննէր և
կը յօշափէր՝ թէ արդեօք ինքն է Վիլ-
լէմի :

— Վերջապէս, ըսաւ ինքնիրեն, բան
տի մէջ եմ . բայց գէշ բան չէ :

Իրեն արթննալուն հանգիստեսեալ՝
ստաստիկ խնտալէն կը մարէին . Մանա-
ւանդ երոտր աչքերը խոշոր խոշոր բա-
ցած և ապշած կը դիտէր խուցին մէջ
գտնուած փառազգեստ պաշտօնակալ-
ները, արքունեաց տիկիները և օրհորդ-
ները : — Պուրկոյնի մարալխան յառաջ
մատչելով իւր պաշտօնը կը կատարէ :

— Միթէ գմեղ չէք ճանչար, ըսաւ,
Վեհափառ Տէր . արդեօք Բարձրութիւ-
նը արտօրինակ երազ մը տեսեր է : Ա-
հա ես եմ Պուրկոյնի մարալխան :

Ուրիշ մ'ալ մօտենալով՝ — Ես ալ
Ձեր դիւանապետն եմ, ըսաւ :

— Ահա ես ալ Ձեր շտեմարանապետն :

— Ես ալ Ձեր տան հազարապետն :

— Ահաւասիկ ես ալ Ձեր մատուա-
կապետն :

— Եւ մենք ալ Ձեր Բարձրութեան
սպայներն ենք, ըսին անոյշ ձայնով
բազմաթիւ երիտասարդներ :

— Ահա ես ալ Ձեր սպարապետն :

— Եւ ես գնդապետ թնդանսթաձիգ
զօրացդ :

— Ահաւասիկ մենք դատաւորքս :

— Ես ալ Ձեր հանդերձապետն :

— Ահաւասիկ և ես ալ Ձեր Լա-ձէյ
քաղաքին արքունական պալատին հը-
րամանատարն :

Ամբողջ պաշտօնակալները Վիլլէմի
դիմացէն անցան, ամենայն յարգանք
իրենց պաշտօնը յայտնելով :

Արքունի օրհորդաց իշխանուհեաց
մին, Վիլլէմի մօտենալով իւր չքեղ ըզ-
գեստովն ըսաւ .

— Ես ալ Ձեր Վեհափառ Բարձրու-
թեան տիկինը չեմ :

— Ահ... դու իմ ամուսինս, ըսաւ
եռանդեամբ հնակարկաւան, ջանալով
միանգամայն կեղծել իր զարմացումը .
գեռ ես ամուսնացած չէի կարծեր զիս,
բայց այս ընտրութեանս վրայ ալ չեմ
զղարայ :

Ամենքն սկսան բարձրաձայն խնտալ
Վիլլէմի բացատրութեանց վրայ . իսկ
խեղճ երիտասարդն զրեթէ ինքզինքը
կը կորսնցընէր այս փոփոխ և հակա-
ռակ զգացմանց ժամանակ, և գեռ չէր
համոզուեր որ ինքն է փիլիպպոս ֆաւշն :

Ընդունայն տեղ կը ջանար համոզ-
ցնել թէ ինքն է Վիլլէմի . մերձակայք
անդադար կը կրկնէին թէ այսպիսի
խօսքերով պէտք չէ վշտացնէ իրեն
հաւատարիմ ծառաներուն սիրար . վեր-
ջապէս այնպէս միաբերան և ջերմ կեր-
պով զինքը Հոյսմետայի կոմս կոչե-
ցին, որ ալ խեղճ երիտասարդ մարդուն
ըղբիդ խառնակեցաւ, և մաքէն անցունց՝
որ իր առաջուան վիճակը գէշ յիշա-
տակ մը և կամ ձախող երազ մ'էր :

— Վերջապէս աղաղակեց, աւելի կը սիրեմ իշխան ըլլալ քան թէ հնակարկատ։ Բայց մինչև ցարդ ըսել է որ սաստիկ կերպով դիւթեալ էի, վասն զի կը կարծէի որ երկայն ժամանակ ես էի ֆուրթ—ֆուրթ փողոցին անկեան հնակարկատն։ Արդ, կրկնեց, միթէ Վիլլէմ չեմ անուանուիր։

— Վեհապաշտ Տէրն զմեզ կ'ուզէ վշտացընել, ըսաւ իշխանուհին։

— Արդ ես եմ, մեծաշուք, մեծազօր և ազնուազարմ փրկիպպոս ֆալը. դուքս Լօդիէի և Պուրկոյնի, կոմս Հոլանտայի, Զէլանտայի, Ֆրանտրիոյ և Հէնոյի, և Պարոն Ֆրիդի Եթէ այս գործիս մէջ դիւթուի չկայ՝ շատ գերազանց բան է։

— Վսեմապաշտ իշխանն ըսաւ կը ճանչնայ ինքզինքը. սակայն այս առաւօտ իւր Բարձրութիւնը կ'ուզէ զբօսնուլ, ըսաւ յարգական ժպիտով Պուրկոյնի մարալխատն։

— Իրաւունք ունիս, ըսաւ Վիլլէմ բռնազբօս կերպով, մարդկային բնութիւնը շատ տկար է։ Արդ յիրաւի ես եմ Պուրկոյնի դուքսը, վասն զի դուք այնպէս կ'ըսէք։ Բայց ինչպէս ալ երեւակայած եմ որ ֆուրթ—ֆուրթի հնակարկատն էի, Ուրեմն բոլոր այս պաշտոն իմն է։

— Միթէ Ձեր Բարձրութիւնն կը տարակուսի։

— Այս անկողինն ալ, Շատ փառաւոր անկողին է։ Այսպէս անուշ ամենին չէի քնացած։ Միթէ դուք ալ կը ճանչնա՞ք՝ որ այս երիտասարդ օրիորդն իմ ամուսինն է։ Յիրաւի շատ շնորհալի է։

Դարձեալ սկսան ամէնքը խնտալ, և հազիւ իրենք զիրենք կը սանձէին։ Այն օրիորդը՝ որ զիշխանուհին կը ներկայացընէր,

— Մենք երթանք՝ ըսաւ, որպէս զի իր Բարձրութիւնն անկողնէն ելնէ։

Տիկնայք մեկնեցան։

— Ի՜նչ ոճով կը փափաքի զգեստաւորիլ այսօր իր Բարձրութիւնն, հարցուց՝ ամենայն յարգանքօք մատենալով

անկողնոյն՝ արքունի հանդերձապետն։

— Ի՜նչ, հանդերձ։ Ընտրութիւն ընելու դժուարութիւն կը զգամ։ Տուր ինձի այն հանդերձը զոր զուն կը փափաքիս, միայն թէ ծակած չըլլայ։

— Իւր Բարձրութիւնը այս առաւօտ շատ զուարթ է։ Իւր ունեցած ամէն հանդերձները աղէկ վիճակի մէջ են։ Ձեր Բարձրութիւնն կը փափաքի իւր կապոյտ թաւշեայ և ոսկեզարդ հանդերձը, ըսաւ հանդերձապետն։

— Այո՛ պատրաստեցէք կապոյտ թաւշեայ ոսկեզարդ հանդերձն, ըսաւ հնակարկատն։

— Ծնտաքսեայ կարմիր գուլպաներդ, և նոյն գոյնով ծընկակապը։

— Ձեր ուզածին պէս ամենայն ինչ պատրաստեցէք։

— Սրածայր կարմիր կօշիկներդ։

— Եթէ կը փափաքիք։

— Մնողքեայ կարմիր բաճկոնդ։

— Յիրաւի, շատ փառաւոր պիտի ըլլայ։

— Մետաքսեայ խառուտիկ գօտիդ։

— Շատ աղէկ։

— Սե ծիրանեայ երիզապատ գըլխարկդ։

— Թէ որ ձեր աչաց հաճոյ է, աղէկ։

— Պատարագի ներկայ գտնուելու ժամանակ ի՜նչ վերնազգեստ կը փափաքիք։

— Յայսմ մասին անտարբեր եմ։

Ետ այս ամէն կարգաւորութեանց, չորս ազնուական սպաներ բերին այս ամէն հանդերձանքը մետաքսեայ բարձրու վրայ զետեղուած, և պատրաստուեցան զՎիլլէմ զգեստաւորելու։

— Թողուցէք զիս, աղաղակեց Վիլլէմ, կարծէք թէ զիս զգեստաւորելու ուժ չունիմ։

— Ձեր Բարձրութիւնն այսպիսի սովորութիւն չունէր, ըսաւ արքունի հանդերձապետն. Բայց թերեւս այժմ հիւանդացած ըլլաք. այլ նոյն իսկ այն ատեն Ձեր հաւատարիմ ծառաներն պէտք են կրկնապատկել իրենց սովորական խնամքը։

Թէպէտ և շատ վշտացաւ Հոլանտայի

կունսր, բայց յանկարծակի գալով ստի-
պուեցաւ թողլու՝ որ սպանները և պաշ-
տօնակալները զգեստաւորեն զինքը :
Սակայն ալ նոյն իսկ այս ժամանակ,
յայտնի կը տեսնուէր՝ որ վիլլէմ միշտ
կը պատերազմէր իր ներքին նախապա-
շարմանց գէմ՝ կը զննէր և կը քննէր՝
թէ արդեօք դեռ ևս կաշի և կամ ներկ
կը հոտի ձեռքերէն, բայց ալ ևս չէր
գտներ, Դէմքին վրայ նորանոր և յա-
ջորդական զմայլումներ կը գրուէին,
զորս չէր համարձակեր այլ ևս արտաք-
այտնել, մանաւանդ երբ կը տեսնէր
որ զինքը ռուկով և գոհարներով կը
զարդարէին : Երբ զգեստաւորեցաւ,
զարմացան հանդիսատեսք, տեսնելով
որ իշխանն հայելոյ դիմաց անցնելով՝
սկսաւ շտկել ինքզինքը, և այլևհոգ
ճաշակով յարդարել մազերն և զգեստ-
ները : Վերջապէս բոլորովին զարդա-
րուելէն վերջը, սկսաւ իրեն պէտք և
զած բաներն ուզել, բայց միշտ խո-
նարհ բարեխորտութեամբ մը կը խօ-
սէր առ պաշտօնակալս :

Պաշտօնակալներն առաջնորդեցին
զինքը ճաշոյ դահլիճը, ուր ամենապին-
կ և համադամ նախաճաշ մը պատրաս-
տուած էր : Իշխանն այնպէս դրգոե-
ցաւ ազնիւ կերակուրներէն և փոքրա-
կից գինիէն, որ այլ ևս չհրաժարեցաւ
իր Հոյսանտայի Կունս տիտղոսէն, և
թողուց որ զինքն այնպէս կոչեն :

Նախաճաշէն վերջը, փափաքեցաւ
իշխանն շրջագայութեան ելնել իւր
ոսկեզարդ զգեստներով, և հանդիսաւոր
կերպով շրջագայիլ լա-հէյ քաղաքին
փողոցները : Բայց իրեն յայտնեցին յար-
գանք՝ որ այն ատեն պէտք էր պատա-
րագի ներկայ գտնուիլ, և իսկոյն զինքը
առաջնորդեցին արքունական մատու-
ռը, որոյ երեք խորանիկները շատ փա-
ռաւոր էին : Մին նուիրեալ Սուրբ Աս-
տուածամանի, միւսն Սրբոյն Պետրոսի,
իսկ երրորդն Սրբոյն Անդրէի : — Վիլլէմ
թէպէտ շատ գէշ սովորութիւններ ու-
նէր, բայց միշտ կրօնական զգացմունք-
ները վառ պահած էր իր սրտին մէջ,
և միշտ կը կատարէր իր քրիստոնէա-

կան պարտքերը : Նոյն ատեն ալ սկսաւ
խոնարհաբար աղօթել :

Բայց տասներորդ ժամուն իշխանն
աւելի չփոխեցաւ, երբ առաջնորդե-
ցին զինքը՝ ատեանին դահլիճը, իմա-
ցաւ որ պէտք էր դատաստանի նստիլ
և վճիռ հատանել :

* *

Երբ զահին վրայ բազմեցաւ, ներ-
կայացուցին իրեն այլ և այլ դատաս-
տանական իրեր և դատախապներ :

Հնակարկատ իշխանն այնպիսի հա-
մարձակ համարձակ վճիռներ տուաւ՝
որ թէ ֆիրկպոս Գալն և թէ իւր ար-
քունիքն զարմացան : Այն ժամանակ
անձ մը ներկայացուցին, որ Շէմսինկի
փողոցին անկեան գինետան տիրոջը
կողմանէ կը պահանջէր 11 ֆիօրինի
գումարը, հնակարկատ գինովէ մը, որ
կը կոչուէր վիլլէմ :

— Այո, կը ճանչնամ, ընդհատեց
դատաւորն, այն երիտասարդը : Բայց
պէտք չէ որ դուն ալ զինքը գինով հա-
մարիս : Եթէ չէ վճարած՝ յայտնի ա-
պացոյց մ'է՛ որ ամենեւին միջոց չունի :
Ես այն խեղճ երիտասարդին բարիք
կը փափաքեմ : Ո՛ր է դանձապետս :

— Ահաւասիկ եմ, ըսաւ, մօտենա-
լով ծեր ազնուական անձ մը :

— Շատ լաւ, կրկնեց վիլլէմ, չնորհը
ըրէ վճարէ պահանջուած 11 ֆիօրինը,
և ազատէ այն խեղճը : Եւ քանի որ հոս
ես, կ'իմացնեմ որ Գուրթ-Փութ փո-
ղոցին մէջ վիլլէմ անուամբ բարեկա-
միս երկու հարիւր փայլուն ֆիօրին
խրկես :

— Ձեր Բարձրութիւնն կը փափաքի
զուարճանալ, ըսաւ յարգալիւր ծան-
րութեամբ դանձապետն, իրեն բարե-
կամը կոչելով հնակարկատ մը :

— Ինչ որ ըսի՝ շատ աղէկ գիտեմ,
կրկնեց վիլլէմ : Եւ նաև տար իրեն 25
շիշ՝ այն ազնիւ ճերմակ գինիէն՝ որ
այս առաւօտ խմեցի : Ըսածս ճշդիւ կա-
տարէ, և մենք ալ ճաշի երթանք :

Իմացուցին իրեն որ ճաշու ժամանա-

կը ցորեկն է։ — Յետոյ իրեն առջևը բերին շատ մը ստորագրութեան թղթեր։ Բայց ափսոս, խեղճ երիտասարդ հնա-կարկանդակը չէր գիտեր։

— Ինչ կը խնդրէք, ըսաւ, արքունի գանձապետին։

— Կը խնդրենք որ Ձեր Վեհափառութիւնը ստորագրէր այս թղթերը։

— Ձեռաց յղացաւութիւն կը զգամ այնպէս սաստիկ՝ որ և ոչ գրիչ կրնամ բռնել, ըսաւ վարպետութեամբ Վիլլէմ։ Եթէ կարելի է իմ կողմանէս ստորագրէիր, թէ որ շատ հարկաւոր է. ապա թէ ոչ ուրիշ օրուան կը թողունք։ Սա, կայն միշտ կը փափաքեմ որ ստորագրութենէ առաջ կարդացուին թղթերը, վասն զի իշխան մը՝ եթէ չեմ սխալիր, պէտք է գիտնայ ստորագրութեան համար՝ թէ թղթին մէջ ինչ կը պարունակէ։

Կարդացին այլ և այլ շնորհագիրներ, որոնցմով ազնիւ գուքսն աղքատ մարդկանց փոքրիկ մշտնջենաւոր թոշակ կը շնորհէր։

— Աւելցուցէք, ըսաւ Վիլլէմ, հարիւր ֆիօրին թոշակ վերի յիշած բարեկամիս։

— Ո՛ր բարեկամը կը փափաքի թոշակաւորել Ձեր Բարձրութիւնն։

— Շատ լաւ կը ճանչնաք զինքը, Վիլլէմ հնակարկանս, որ Գուրթ-Փութ փողոցը կը նստի։

— Շատ բարի անձ է, ըսաւ Փալն ֆիլիպպոս, այո՛, պիտի ստանայ այս թոշակը։

Ետոյ մեծ ուրախութեամբ յայտնեցին իրեն՝ որ ճաշը պատրաստ է։ Վիլլէմ ննջէն առաջ հարցուց թէ արդեօք վճարած էին 11 ֆիօրինը։ Իսկոյն հատուցման թուղթը ներկայացուցին իրեն։

— Եւ նաև երկու հարիւր ֆիօրինը՝ որ խրկեցի խեղճ Վիլլէմին, հանդերձ 25 չիլ ճերմակ զինիէն, անոնք ալ զըրկեցիք

— Ամենայն ինչ կատարեցաւ՝ ըստ Ձեր հրամանացը, պատասխանեց գանձապետն։

Եւ ցըցուց ընդունագիր մը երիտասարդին մօրմէն։ — Կ'երեւի թէ Վիլլէմ ստորագրեւ չի գիտեր, ըսաւ։

Հնակարկանն շատ կարմրեցաւ երբոր ընդունագրին թուղթը իրեն դիմացը բերին։ Վայրկեան մը մտքով ըզբաղած երեցաւ, բայց իսկոյն մերժեց մտաց խորհուրդը, հանդարտեցաւ և գնաց սեղան։

Ճաշը աւելի ախորժելի եղաւ՝ քան զնախաճաշիկը. Վիլլէմ խելքը միտքը բողբոլիին ճաշի տուաւ։ Եւ շատ ուրախացաւ նաև զկոտորվիլ հոն գտնելուն համար, այն իշխանուհին՝ որ Վիլլէմի կինը ձևացած էր և կը ներկայացընէր զիշխանուհին իզապէլլա։ Վիլլէմ շատ ազնուութեամբ կը խօսէր կոտորվիլի հետ, կամ նորա իշխանական կերպէն և կամ զդեստուց ճոխութենէն ակնածելով։ Եւ այնպիսի յարգանք կը բանեցընէր՝ որ ձեռքը սեղմելու անգամ չէր համարձակեր։

Ճաշէն վերջը, որ շատ երկայն տևեց, պարահանդէս մը ալ աւելի զարմացուց զՎիլլէմ. գրեթէ դիւթեալ էր այնպիսի ընկերութենէն, ճոխութենէն, երաժշտութենէն, ներդաշնակ, անոյշ, բարակ և ազգու ձայներէն, և նաև անուշահոտ բուրմունքէն որ բովանդակ սրահը տիրեր էր։ Բայց ամենէն աւելի՝ իր ուշադրութիւնը կկորոնացեր էր կոտորվիլի վրայ, և այնչափ խնամք և սէր կը ցուցընէր որ կոտորվիլ շատ զարմացաւ։

Ժամը երեկոյեան եօթնին Վիլլէմի զարմանաց վերջին կէտը հասաւ, երբ առաջնորդեցին զինքը այն սենեակը, ուր սեղաններու վրայ կը փայլէին զեղեցիկ գունով հապուազիւտ ծաղկի փունջեր, և ամենախորթ անուշներ և խմորեղէններ։ Խեղճ Վիլլէմ զասոնք և ոչ իսկ երազի մէջ տեսներ էր։

Նախընթաց ճաշի ժամանակ՝ գինին չափաւոր քանակաւ մատուակներ էին խեղճ իշխանին, իսկ արդ. Փալն ֆիլիպպոս կատարելապէս զուարճանալով, սկսաւ ալ իր ծածուկ խորհուրդները՝ զորք գնել, Դարձեալ այնպէս

վարպետութեամբ սկսան խմբընել զօրաւոր և ազնիւ բաժակներ՝ որով խեղճ վիլլէմ՝ այնպէս սաստիկ գինովցաւ՝ որ դարձեալ նախընթաց գիշերուան պէս սկսաւ խոր քնանալ, և մեծաձայն խորդալ։ Քաջն փոխապառ ալ ճիշդ այս ժամուս կը սպասէր։ Հրամայեց, և իսկոյն դարձեալ լծուառական վիլլէմի հագցուցին իւր հնակարկատի ըզգեստը, և պատուիրեց՝ որ տանին ճիշդ այն տեղը՝ ուսկից նախընթաց իրիկուսնը գտեր էին զինքը։ Իշխանուհին՝ որ շատ զուարճացեր էր, խեղճ վիլլէմի վրայ զթօցաւ, և հրամայեց որ գէթ զվիլլէմ իր տունը տանին և անկողնոյ մէջ հանգչեցնեն։ Իշխանուհւոյն խօսքը կատարեցին։ Յետ զվիլլէմ զգեստաւորելու, Յովհաննէս տը Պէրկ և Ժաքօթ տը Ռուսէ՝ փոխելով իրենց պաշտօնական զգեստը, տարին զվիլլէմ ի փուրդ-փութ։ Իր պառաւ մնայրը արթնցուցին։

— Ահաւասիկ քու որդիդ, ըսին, զոր ծառի մը տակը գտանք, և չալկեցինք քեզի բերինք։

Այս ըսելով գրին զվիլլէմ իր խըտեկին մէջ։

— Շատ շնորհակալ եմ, մարդասէր պարոնայք, ըսաւ պառաւն։ անշուշտ դարձեալ գինովցած պիտի ըլլայ։ Մէկ ու կէս օր է որ տուն չէ հանդիպած։

Թաջորդ օրը վիլլէմ արթնցաւ՝ արեւ գական ծագելէն մէկ ժամ վերջը, իր անակին խեղճ անկողնոյն մէջ։

Առջի օրուան բարեբախտ զարմանքը՝ նոյն վայրկենին փոխուեցաւ խորին տրտմութեան։ — մարդս շատ դիւրաւ կը վարժի երջանիկ կենաց։ — Սակայն սկսաւ երկայն բարակ չփեղ աչքերը, կը փնտռէր իր ոսկեզարդ զգեստները և անկողնոյն մետաքսեայ վարազոյրն։ Իր. կոշեց իր սենեկապանը, հանդերձապետը, և բոլոր միւս ամէն պաշտօնակները, իր շքեղազարդ սպանները և սիրելի ամուսինը։ — Բայց այս ամե-

նայն ինչ կը զարմացընէր իր պառաւ մայրը։ — Սկսաւ ուշադրութեամբ զըննել իր անակին ծխոտեալ և սևացեալ գերանները, և ընդունայն տեղ պատեւրուն վրայ կը փնտռէր գեղեցիկ որմնանկարները, և կոմսին պալատին աւարական զարդերը։ վերջապէս մէկ ժամ տխրութենէն վերջը, ճանչցաւ որ ինքն էր վիլլէմ հնակարկատն, ոչ իշխան էր այլ ևս, ոչ դոքս և ոչ կոմս։ դարձեալ հասկըցաւ որ իր սիրելի իշխանուհին պարզ երևակայութիւն էր, և որպէս զի մօրը զարմացումը դադարեցընէ, ըսաւ որ շատ գեղեցիկ երազ մը տեսայ։

Բայց միշտ տխուր էր. շատ արցունք թափեց՝ մտածելով այն փառաւորութիւնը, զոր քանի մը վայրկեան վայելեր էր. իր ամէն տեսածին վրայ գրեթէ ողբաց։ Բայց վերջապէս անկողնէն ելաւ։

Հազիւ թէ օտքի վրայ ելեր էր, զրա ցինները իսկոյն հնացեալ կօշիկներ բերին կարկատելու համար։

— Այն ատեն խենթ եմ՝ ըսել է. արդ կը տեսնեմ որ ես եմ վիլլէմ։

Գնաց ընդգրկեց զմայրը։

— Թողութիւն ըրէ եթէ անխեղ բացատրութիւններ ըրի։ Բայց ճիշդ ըսելով՝ աշխարհիս վրայ այսպէս երջանիկ երազող չէ եղած։

— Ըսէ արդ, որդեակ, երէկ ամբողջ օրը ուր անցուցիր։

— Բնաւ չեմ յիշեր։

Պիտի սկսէր իր զլխէն անցածը մօրը պատմել, երբ տանը անկիւն մը շարուած տեսաւ 25 շիշ, որը յիշեցուցին իրեն իր իշխանական կենաց մէկ պատահարը։

— Ուսկից եկան այս շիշերն, հարցուց վիլլէմ։

— Ո՛հ, տէր Աստուած, այս շիշերը 25 հատ են, որը կը պարունակեն արքունեաց ազնիւ գինիէն՝ զոր խրկեց Բարեւսիրտ դոքսն փոխապառ, — որոյ Աստուած երկայն կեանք շնորհէ։ — հանդերձ Շէվինկի պանդոկին պարտքիդ վճարմամբ. և աւելի զարմանալի բան,

այս շիշերուն հետ խրկեր էր նաև երկու հարիւր փայլուն ֆիօրին:

Վիլլէմ այս խօսակցութեանց ժամանակ գոյնը փոխեր էր և կը դողար:

— Ես այս ըսածէդ բան չեմ հառկրնար. ես եմ վիլլէմ և չեմ, ես եմ Հոյանուսայի Կոմս և խեղճ հնակարկատ մը: Խեղճ կորսնցընելու բան... Բայց գոնէ այս գինւոյն համն առնուի:

Առանց դիտելու՝ որ իր խօսքերն ու մտաց խռովութիւնը անհանգիստ կ'ընէին իր մայրը, խմեց լի բաժակ մը:

— Ճիշդ երէկուանին համն ունի, ըսաւ հառաչանք: Մի վախնար մայրիկ, դեռ չեմ փախուցած բողբոլին: Բայց ինձի հարցուցիր թէ երէկ ինչ ըրիր. ստուգիւ կ'ըսեմ՝ դիւթեր էին զիս, վասն զի այս շիշերը խրկողն ես եմ... Ո՛հ, ֆուսս չունի. երկու հարիւր փայլուն ֆիօրին և 25 շիշ գինի... Գէշ բան չէ. երանի թէ այսպիսի դիպուածներ ստէպ ստէպ պատահին:

Խեղճ մայրը կարծեց որ տղան փախուցեր է անօթութենէ: Ուստի փութաց շուտով կերակուր պատրաստեց, զոր ճաշակելով վիլլէմ և քիչ մ'ալ արքունեաց զինիէն խմելով՝ հանգստացաւ: Սակայն վիլլէմի բերնէն այնպէս տարօրինակ իմաստներ կ'ելլէին, որ նոյն իրիկուննէ բոլոր դրացիք զինքը խնթի տեղ դրին. իսկ ինքն միշտ իր անցեալ փառաւոր յիշատակաց հետ կը մարտնչէր. բայց այս ամէն բանին մտաց հանգուցիչ պատճառ մը չէր կրնար գտնել:

Փանի մ'օր վերջը՝ վիլլէմի միտքը եկաւ՝ իւր հարիւր ֆիօրին թոշակն. զի երազին մէկ մասն էր նաև այս, և շատ զարմացաւ որ խօսք չկար ասոր վրայ: Նոյն օրերը ձայն ելաւ որ իշխանն և պալատականը պիտի վերադառնան. որք վիլլէմի երազէն շարաթ մը վերջը պիտի մեկնէին դէպ 'ի Ֆրիդ: Վիլլէմ արքունեաց ընդ առաջ վազեց, և քան ինչ փոխապատի արքունեաց անձինքներէն շատին ծանօթ դէպքը տեսնելով՝ դարձեալ իր մտաց անհանգստութեան մէջն ինկաւ:

Կիրակի էր օրն, երբ վիլլէմ զնաց արքունեաց մատրան առջև. Հոն պատարագէն վերջը դէմընդդէմ հանդիպեցաւ կոտորվիլ: Երբ տեսաւ զինքը՝ սկսաւ դողալ, և որոշ հասկըցաւ որ այլ ևս չէր խաբուած: Այնպէս իրեն երեցաւ որ կոտորվիլ ալ զինքը ճանչցաւ և կարմրեցաւ: Բայց վիլլէմ չհամարձակեցաւ խօսելու իշխանուհւոյն հետ. զոհ եղաւ միայն չափաւոր հեռաւորութեամբ ետնէն երթալու մինչև պալատին սանդուխները:

Հազար տեսակ անորոշ խորհուրդներ պաշարեցին վիլլէմի ըզեղը:

— Ուրեմն ըսել է թէ տեսածս պարզ երեակայութիւն չէ, և ստուգիւ ես կախարդի մը ազդեցութեան ներքեւ եղած պիտի ըլլամ:

* *

Յոյսնի է թէ կոտորվիլ պատմած պիտի ըլլայ իզուպէլա իշխանուհւոյն այս դէպքս, և իշխանուհին ալ ֆիլիպպոսի: Իշխանն այնչափ զուարճացեր էր՝ որ անկարելի էր զվիլլէմ մոռնար: Նոյն ատեն յիշեց՝ որ խեղճ հնակարկատին խօստացեր էր փոքրիկ թոշակ մը, և դեռ զայն չէր կատարած: Հրամայեց որ զվիլլէմ իրեն առջևը ներկայացընեն:

Շուտով դտան զվիլլէմ պալատին սանդուխներուն յենարանին յեցեալ:

Փիլիպպոս Բաշն հրամայեց որ պտուղներն զվիլլէմ այն ամէն սրահներուն մէջ ուր ինքը միօրեայ իշխանութիւն գործածեր էր: Վիլլէմ ամէն բան անվրէպ ճանչցաւ և այնպէս միաժամ զարմանք մը ցըցուց, որ ֆիլիպպոս դրիթէ առջի անգամուան չափ զուարճացաւ:

Այն ժամանակ՝ հրապուրիչն Կոտորվիլ դարձեալ իր իշխանուհւոյ զգեստները հագուեւր էր: Վիլլէմ հազիւ թէ զինքը տեսաւ, աղաղակեց:

— Ո՛հ, եթէ դարձեալ պիտի յափրշտակէք, աւելորդ տեղ զինքը միցուցընէք ինձի:

Այս պարզ և սիրալիր բացատրու-
թիւնն՝ կարծես թէ մեծ ազդեցութիւն
ըրաւ օրիորդին մտաց վրայ: Վիլլէմ
ալ այնչափ կոշտ և տգեղ չէր, այլ ու-
նէր յանկուցիչ շարժումներ:

Վիլլէմ այս ժամանակ խորասոյդ ըն-
կաւ իր մտաց տխուր մտածութեանց
մէջ, և կամաց կամաց կ'ըմբռնէր բո-
վանդակ երազը. քաջն փխիպպոս զին-
քը դիտելով՝ ըսաւ ժպտելով.

— Արդ, քու տնակէջ աւելի կ'ախոր-
ժիս բնակիլ այս պալատին մէջ:

— Ո՛հ... Տէր իմ... կրկնեց թոթո-
վելով Վիլլէմ, կարծես կայծակէ զար-
նուած:

— Շատ լաւ, կրկնեց իշխանն, ասկից
վերջը կրնաս բնակիլ այս պալատին մէջ,
և մեր հանդերձապետն կը հաստատէ
զքեզ սենեկապանի պաշտաման մէջ:

Վիլլէմ օրախուժեամբ աչքերը դար-
ձուց հանդերձապետին վրայ, և քանի
մը քայլ հեռացաւ զարմացմամբ, ճանչ-
նալով այն անձը՝ որ իր իշխանութեան
օրը ներկայացուցեր էր իրեն կապոյտ
թաւչեայ ոսկեղարդ զգեստը:

— Իսկ այս օրիորդն, ըսաւ դուքսն,
ցուցընելով զկոտորվիլ, եթէ կը փափա-
քի՝ կը հաւանինք որ ամուսնանայ քե-
զի հետ:

— Գիտնալով որ կոտորվիլ կը հա-
ւանի, ըսաւ իշխանուհին իզապէլլա,
իրենց իբրեւ օժիտ իմ կողմանէս երկու
հազար ֆիօրին կը շնորհեմ. իսկ դու
Տէր իմ, կը յուսամ որ կը կրկնապատ-
կես այս գումարը:

— Չեմ կրնար ժխտել փափաքածդ,
Տիկին, ըսաւ դուքսն:

Կոտորվիլ այն ատեն կարկառեց իր
փափուկ ձեռքը՝ սարսափած Վիլլէմի:
Շուտով իր աստիճանին համեմատ ըզ-
գեստաւորեցին զՎիլլէմ:

Սկսեալ այս օրէս՝ միշտ պալատին
մէջ կը բնակէր: Այս խոսակցութենէն
երկու շաբաթ վերջը, արքունական
մատրան մէջ՝ պսակուեցաւ Վիլլէմ իր
սիրելի կոտորվիլի հետ:

Վիլլէմ այսչափ փառօք շրջապա-
տեալ տեսնելով ինքզինքը՝ արեւցու-
թեան չար ունակութիւնը բոլորովին
թողուց, և առաքինի ու հեզահամբոյր
բարք մը ստացաւ:

Եւ երբ Վիլլէմ կը պտըտցընէր մե-
ծամեծ անձինքը՝ Լա-Հէյի արքունա-
կան պալատին մէջ, ժպտելով կ'ըսէր
մերձակայից. Ես այս սրահներուն մէջ
միօրեայ իշխանութիւն գործածեր եմ:

ԿՈՒԼԵՆ ՏԵ ՊԼԵՍՍԻ

